

tru, încercînd să vadă ce „poate da“ astăzi o asemenea melodramă, cu atît mai mult cu cît o piesă veche nu se poate „vedea“ la bibliotecă. Aici intervine corectivul „tirajului“. Cînd „studio“-ul teatrului are însă mai multe locuri decît sala principală, cînd piesa mobilizează nu cîtiva actori, ci o numeroasă și valoroasă echipă, în frunte cu Marietta Rareș, Victorița Dinu, Violeta Andrei, Fory Etterle și Emerich Schäffer, parcă nu mai înțelegem acest capriciu. Iar dacă o vorba de o „concesie“ făcută aceluși „public larg“, pe care nu știu de ce unii îl doresc într-un permanent antagonism cu criticii cei sofisticați, apoi răzbunarea indianului e deplină: într-o seară fără Ness, fără meci, cu un cer minunat de senin, sala teatrului era mai mult de jumătate goală. În vreme ce la *Play Strindberg*...

Radu Albala

Teatrul „Ion Vasilescu“

„SPARGEREA LA MIEZUL NOPTII“

de

Miroslav Mitrovici

Rolurile sînt scrise, distribuția e făcută dinainte: teatrul are de montat o piesă ușorică („publicul are nevoie de divertisment“; „planul de încasări trebuie îndeplinit“), echipa repetă și dă spectacole („trebuie să ne îndeplinim norma“), cronicarul își spune părerea („e un tip lipsit de umor!“; „e un snob!“). Cum n-ar avea rost să obiectăm împotriva unei realități pe care n-o putem schimba, o acceptăm — cu precizarea (esențială) că totul e, pînă la urmă, o chestiune de selecție: există montări facile, dar nu mai puțin încîntătoare, care limpezesc mințile și sufletele ostenite, dar există și nimicuri atît de plate, încît ipostaza de spectator e mai obositoare decît o muncă fizică de categorie grea.

Spargere la miezul nopții pare să fi fost extrasă din zonele mai obscure ale teatrului sîrbesc. O situație de farsă (un hoț „de tip clasic“ pătrunde într-un magazin universal, cu intenția de a sparge cassa — împrejurare providențială pentru gestionarul incorect, care poate justifica astfel sumele, mult mai mari, delapidate. Hoțul se sperie, cheamă miliția, vrea să se predea — dar cine-l crede? Singura soluție e să șterpelească un portofel și să se

facă nevăzut; gestionarul își continuă cariera — fiecare cu destinul lui, ierarhia hoților e și ea imuabilă. Vizite intempestive ale amantei și soției. Qui-pro-quo-uri), cu exact atîta substanță comică și valențe de surpriză cît ar fi necesar pentru a face un sketch acceptabil, diluată însă la dimensiunile unui text „normal“. Vremurile comediei polițiste „gen Robert Thomas“ erau vremuri de aur...

Am văzut un spectacol (regia — Călin Florian) montat „au ralenti“, în care porțiunile „albe“ ale textului se făceau simțite ca *timp mort*. Ineditul situațiilor se consumă foarte repede, dar se revine, se reia, se repetă pînă la epuizare. Interpretarea neglijează „urzeala“ polițistă, utilizînd doar „be-teala“ comică; nu se poate să nu remarci insistența, hărnicia, consumul de efort (fizic și psihic) puse în slujba risului. Cine nu se amuză e singur vinovat...

Am scris de prea multe ori despre non-profesionalismul unor actori ai acestui teatru, ca să mai revin. Dimitrie Dunea, Stelian Cremeniuc, Doina Tamaș, Constantin Răschitor sînt cei pe care-i știm dintotdeauna — cu gag-urile, cârligele, ezitățile devenite „stil“. Tamara Buciuceanu e singura „noutate“ a spectacolului: am avut senzația că asist la demonstrația de forță a unui „motor sub presiune“, mereu în primejdie să explodeze. Din întâlnirea temperamentului ei clocotitor și a unor sigure mijloace „de meserie“ se obțin cele cîteva momente amuzante; dar excesul de încărcătură insinuează și o oarecare senzație de jenă.

Ileana Popovici

Teatrul Național „Vasile Alecsandri“ din Iași

”CUM SE JEFUIEȘTE

O BANCĂ”

de

Samy Fayad

Piesa dramaturgului italian (de origine libaneză), Samy Fayad, e una din nenumăratele încercări de a demitiza, prin parodiere, spargerile clasice, organizate impecabil, gîndite pînă la cel mai infim detaliu și duse pînă la capăt cu o înaltă „profesionalitate“; cinematograful, în special, a creat o adevărată mitologie a *hold-up*-ului; eroi duri, îmbatabili, planuri diabolice, combinații

fantastice, scene de mare tensiune, „suspense“ permanent. Parodierea acestui gen de filme a dat câteva reușite remarcabile. Aș cita recentele producții italiene din seria „oamenilor de aur“ : „Șapte oameni de aur“ și „De șapte ori șapte“. Nu alta este intenția lui Samy Fayad : o familie amărită din Napoli își propune să devalizeze o bancă cu cele mai rudimentare mijloace cu putință și. culmea ironiei, lovitura îi reușește, în niște condiții în care și așii meseriei s-ar da bătăuți. *Cum se jefuiește o bancă* e o farsă parodică, realizată cu mijloacele teatrului de bulevard (cu intenții de auto-parodiere). o farsă vicioasă, fără pretenții, ușor digerabilă, nu lipsită de haz.

Această notă de parodiere a convențiilor a fost dominantă în spectacolul ieșean, în dauna alteia, greu — dacă nu imposibil — de realizat de către niște actori români în fața unui public românesc : mă refer la faptul că autorul a vrut să arate — o declară el însuși — cum acționează un grup de *napoletani* atunci când încearcă să imite un hold-up în stil american, deci niște oameni cu un temperament cu totul deosebit, certăreți, flecari, fanfaroni, neîndemnatici, gata să se ia la harță pentru cel mai mic fleac, superstițioși, fricoși, creduli, de o candoare dezarmantă. Prezența văduvei Altavilla, spre exemplu, personaj la prima vedere parazită, este justificată astfel de autor : „văduvia la Napoli constituie o adevărată instituție, cu norme străvechi, extrem de rigide, care obligă, printre altele, pe cel în cauză, la un fel de ramolisment și la o permanentă ostentație a durerii“. E drept că s-a încercat redarea culorii locale, a unui pitoresc pestrăț și zgomotos, ba chiar Virgil Raiciu își compune o mască, ce îl face să semene surprinzător de bine cu Marcello Mastroianni, dar cu siguranță că altfel a fost receptată piesa în patria de adopțiune a lui Samy Fayad.

Regizorul G. Tească a respectat specificul textului, a înțeles că e vorba de un simplu divertisment : spectacolul e destul de nostim, interpretarea — onorabilă. Se remarcă tînărul Valeriu Oțeleanu într-o îngrijită compoziție, și veteranul Constantin Sava, apariție furtunoasă într-un rol episodic. Numai că... o astfel de piesă și-ar găsi poate justificarea în repertoriul unui Național doar ca un fel de „respiro“ într-o suită de spectacole de anvergură.

Al. Călinescu

Daniela Avencov și Alexandrina Halic
în „Pinocchio“

Teatrul „Ion Creangă“

„PINOCCHIO“

(dramatizare de Alberto
Lavagna după Carlo Collodi)

Pinocchio e într-adevăr un personaj ! Din 1880, cînd a fost creat de Carlo Collodi, el a încîntat toți copiii, din toate țările lumii, a inspirat spectacole, păpuși, desene, bibelouri, brelocuri, desene animate. E atît de cunoscut acest Pinocchio încît pare descins din *commedia dell'arte*, îl crezi frate cu Arlecchino sau Pulcinella, topăind vesel în paginile istoriei teatrului. După ce Walt Disney i-a dat rangul în film, el a fost destul de mult așteptat de copiii din țara noastră, care, firese, l-ar fi vrut pe o scenă. Premiera Teatrului „Ion Creangă“ coincide cu apariția în librării a unei noi ediții a cărții lui Collodi, și ea vine